

V ZÁJMU UDRŽENÍ PRÁCE BY VĚTŠINA LIDÍ BYLA OCHOTNA PRACOVAT MIMO SVŮJ OBOR NEBO ZA NIŽŠÍ MZDU

Názory lidí na to, co jsou ochotni udělat pro udržení si pracovního místa, se v posledních šesti letech v podstatě nezměnily. Velká většina ekonomicky aktivní populace je v případě hrozby nezaměstnanosti ochotna pracovat mimo svůj obor (85 %) nebo snížit své nároky na finanční ohodnocení a pracovat za nižší mzdu (70 %). Zhruba dvě pětiny (41 %) pracujících nebo potenciálně pracujících také neodmítají možnost stěhování za prací do jiného kraje.

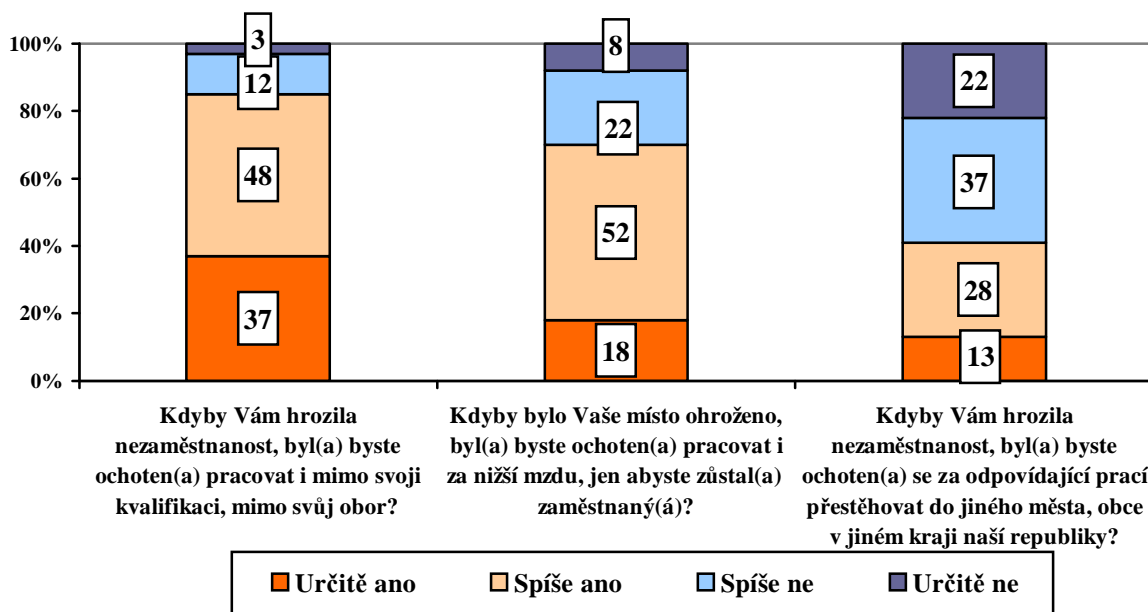
Citovaný výzkum STEM byl proveden ve dnech 2.-10. dubna 2007 na rozsáhlém reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovědělo celkem 1191 dotázaných.

Vzhledem k tomu, že více než polovina (55 %) dospělé ekonomicky aktivní populace¹ projevuje obavy z nezaměstnanosti², je zajímavé zjistit, co jsou lidé ochotni udělat pro to, aby si místo na pracovním trhu udrželi. Z nabízených možností, jak řešit hrozící nezaměstnanost, jsou lidé jednoznačně nejsvolněji pracovat mimo svůj obor a kvalifikaci. Celých 85 % ekonomicky aktivních občanů považuje v případě možné ztráty pracovního místa toto řešení za přijatelné, v tom téměř dvě pětiny (37 %) by zcela určitě byly ochotny pracovat v jiném oboru. Dalším poměrně přijatelným řešením je i snížení mzdy. Až 70 % ekonomicky aktivních obyvatel ČR je ochotno přijmout nižší finanční ohodnocení, jen aby se na trhu práce udrželi. Relativně nejméně ochoty projevují lidé v případě stěhování za prací. Zatímco citelně většině občanů se práce mimo vlastní obor nebo za nižší mzdu zdá jako přijatelné opatření při ohrožení nezaměstnaností, stěhovat se za prací jsou ochotny zhruba dvě pětiny ekonomicky aktivních obyvatel (41 %). Ve srovnání s ostatními nabízenými možnostmi předcházení nezaměstnanosti se ochota stěhovat jeví jako poměrně malá, na druhou stranu v podmínkách České republiky není zanedbatelné, že kolem 40 % pracujících nebo potenciálně pracujících lidí připouští možnost stěhování za prací.

¹ Pod pojmem ekonomicky aktivní populace se rozumí ti lidé, kteří aktuálně pracují nebo potenciálně mohou pracovat (zaměstnanci, družstevníci, živnostníci, farmáři, podnikatelé, nezaměstnaní, v domácnosti, studenti). Celá následující analýza zahrnuje pouze výše jmenované skupiny bez důchodců.

² Na otázku „Obáváte se Vy osobně nezaměstnanosti?“ respondenti zvolili varianty odpovědí „určitě ano“ nebo „spíše ano“. Z výzkumu STEM Trendy 4/2007.

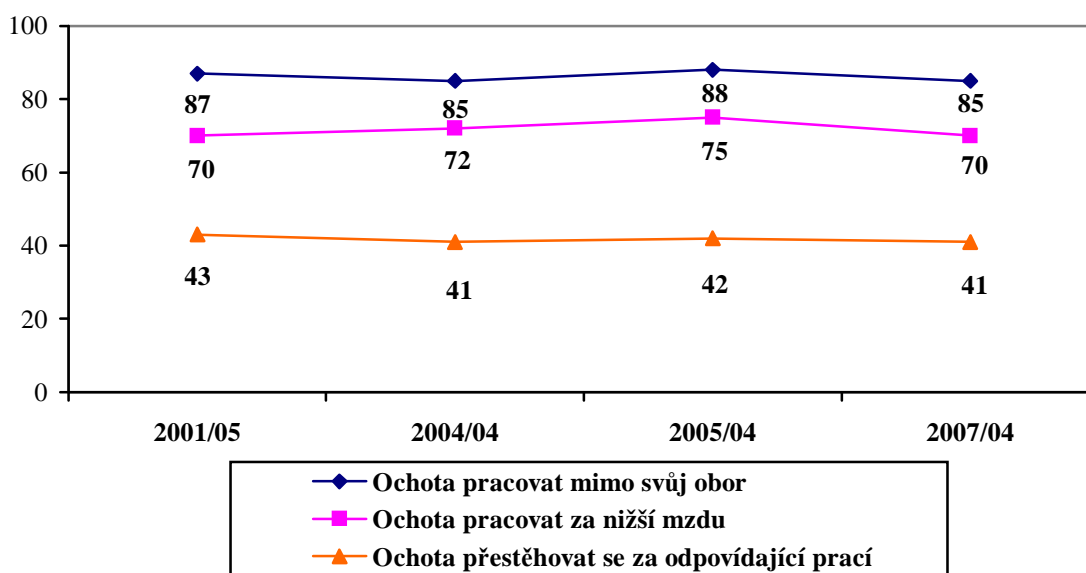
Ochota občanů různými způsoby předcházet nezaměstnanosti (populace ČR 18+ bez důchodců)

Pramen: STEM, Trendy 2007/04, 891 respondentů

Při pohledu na graf a tabulku, které zachycují vývoj ochoty předcházet nezaměstnanosti, lze konstatovat, že za posledních šest let od roku 2001 nedošlo v názorech lidí k žádným významným změnám.

Vývoj ochoty předcházet nezaměstnanosti (populace ČR 18+ bez důchodců, podíl odpovědí "určitě ano" + "spíše ano" v %)

Pramen: STEM, Trendy 2001-2007

„Kdyby bylo Vaše místo ohroženo, byl(a) byste ochoten(a) pracovat i za nižší mzdu, jen abyste zůstal(a) zaměstnaný(á)?“

(populace ČR 18+ bez důchodců, podíl odpovědí v %)

	98/09	99/09	01/05	04/04	05/04	07/04
Určitě ano	19	23	18	21	20	18
Spíše ano	47	52	52	51	55	52
Spíše ne	23	17	21	20	19	22
Určitě ne	11	8	9	8	6	8

Pramen: STEM, Trendy 1998-2007

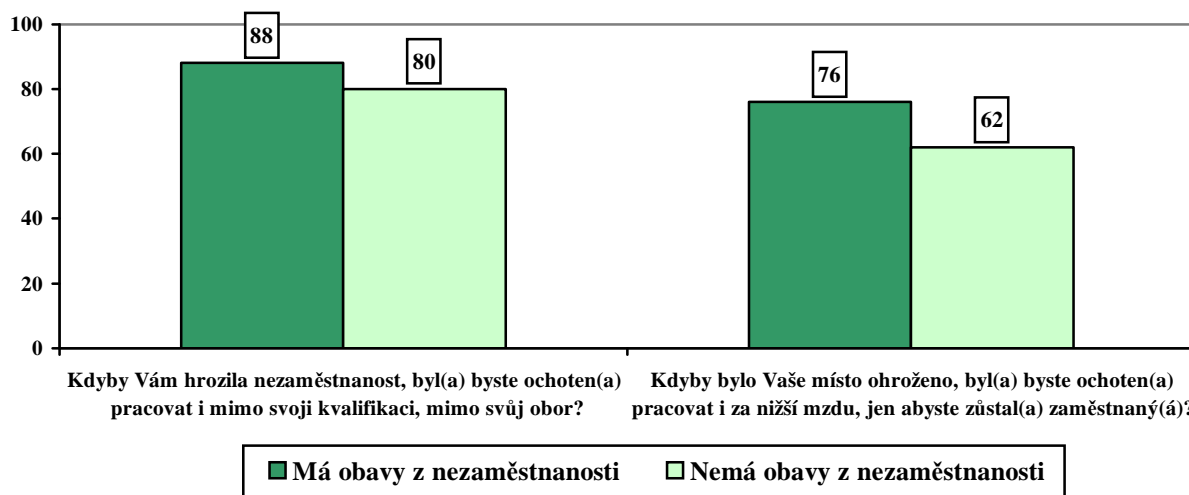
Jednotlivé skupiny ekonomicky aktivních obyvatel se liší ve své ochotě přistoupit k některému z nabízených opatření. Ženy volí na trhu práce trochu jinou strategii udržení si pracovního místa než muži. Jsou znatelně méně ochotny stěhovat se za prací do jiného města v jiném kraji (47 % muži : 36 % ženy) a spíše zvažují jiné cesty udržení se na trhu práce, například raději volí variantu nižšího finančního ohodnocení. Na rozdíl od mužů tedy projevují o něco větší a určitější ochotu pracovat za nižší mzdu (67 % muži : 73 % ženy) a jen minimum žen tuto variantu zcela odmítá (podíl odpovědí „určitě ne“ 11 % muži : 5 % ženy). Ochota pracovat mimo svůj obor je u obou pohlaví zhruba stejná.

Jednotlivé věkové skupiny se od sebe příliš neliší v názorech na práci za nižší mzdu, ani v ochotě pracovat mimo svou kvalifikaci. Výrazný rozdíl se však projevuje při úvahách o stěhování. Mladí lidé jsou mnohem svolnější přestěhovat se za prací než lidé starší, přičemž ochota ke stěhování se zvyšujícím se věkem klesá (18-29 let 58 %; 30-44 let 41 %; 45-59 let 30 %). Nicméně, jak je vidět, i v nejstarší věkové skupině je přibližně třetina lidí ochotna přesunout se za prací do jiného kraje.

Zatímco ochota pracovat mimo obor je u obou pohlaví i ve věkových skupinách přibližně stejná, s ohledem na vzdělání se poněkud liší. Zejména vysokoškolsky vzdělaní lidé projevují méně ochoty pracovat mimo svůj obor ve srovnání s ostatními, ale i tak vysoký podíl (75 %) z nich deklaruje, že by byl ochoten pracovat mimo svou kvalifikaci.

Určujícím pro ochotu zvažovat a rozhodnout se pro některé z nabízených opatření jsou obavy lidí z nezaměstnanosti. Ekonomicky aktivní lidé, kteří deklarují obavy z nezaměstnanosti, jsou ochotnější pracovat za méně peněz (76 % obávají se nezaměstnanosti : 62 % neobávají se nezaměstnanosti). Podobně obavy z nezaměstnanosti zvyšují i ochotu pracovat mimo svůj obor (88 % obávají se nezaměstnanosti : 80 % neobávají se nezaměstnanosti).

Ochota občanů různými způsoby předcházet nezaměstnanosti
(populace ČR 18+ bez důchodců podle obav z nezaměstnanosti, podíl odpovědí "určitě ano" + "spíše ano" v %)

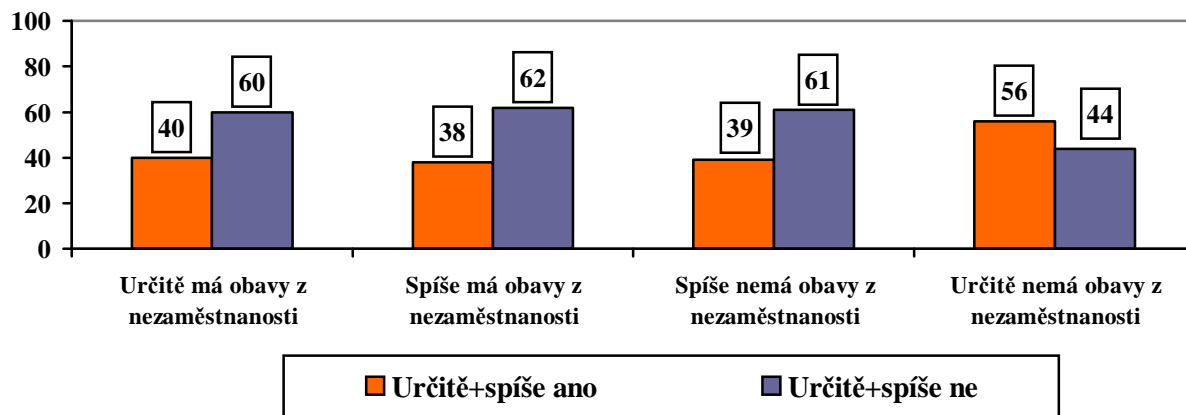

Pramen: STEM, Trendy 2007/04, 891 respondentů

Zcela jiná, velmi zajímavá souvislost se ukazuje mezi obavami z nezaměstnanosti a ochotou stěhovat se do jiného města či obce v jiném kraji. Největší ochotu jít za prací totiž projevují lidé, kteří se podle svých deklarací vůbec neobávají nezaměstnanosti (56 % určitě se neobávají nezaměstnanosti : kolem 40 % ostatní). S tím souvisí i skutečnost, že občané lépe majetkově zajištění mají větší vůli k případnému stěhování, naopak špatně zajištění menší. Předpoklad k prostorové mobilitě v souvislosti s prací se tak ukazuje být lepší u lépe situovaných lidí. V názorech na práci za nižší mzdu a na práci mimo obor nesehrává majetkové zajištění zásadní roli.

"Kdyby Vám hrozila nezaměstnanost, byl(a) byste ochoten(a) se za odpovídající práci přestěhovat do jiného města, obce v jiném kraji naší republiky?"

(populace ČR 18+ bez důchodců podle obav z nezaměstnanosti, podíl odpovědí v %)

Pramen: STEM, Trendy 2007/04, 891 respondentů